

ΦΙΛΙΠΠΟΙ
PHILIPPI
ΚΑΒΑΛΑ / ΚΑΥΑΛΑ

Η αρχαία πόλη των Φιλίππων ιδρύθηκε στις παρυφές των ελών που κάλυπταν το νοτιοανατολικό τμήμα της πεδιάδας της Δράμας. Οι πρώτοι οικιστές της ήταν άποικοι από τη Θάσο, οι οποίοι, γνωρίζοντας τον πλούτο της περιοχής σε πολύτιμα μέταλλα, ξυλεία και γεωργικά προϊόντα, ίδρυσαν το 360 π.Χ. την αποικία των Κρηνιδών. Πολύ γρήγορα (356 π.Χ.) η νέα αποικία, που απειλείται από τους Θράκες, ζητά τη βοήθεια του Φιλίππου Β΄, βασιλιά της Μακεδονίας. Αυτός, διαβλέποντας την οικονομική και στρατηγική σημασία της πόλης την καταλαμβάνει, την οχυρώνει και της δίνει το όνομά του: Φίλιπποι.

Η πόλη γνώρισε περίοδο ακμής στους ελληνιστικούς χρόνους, οπότε απέκτησε το θέατρο της, θέατρο, δημόσια οικοδομήματα και ιδιωτικές κατοικίες. Η διέλευση της Εγνατίας οδού μέσα από τους Φιλίππους τον 1ο αι. π.Χ. προσέδωσε στην πόλη μεγαλύτερη βαρύτητα, καθώς τη μετέτρεψε σε σημείο αναφοράς της περιοχής.

Το 42 π.Χ., η δραματική μάχη των Φιλίππων στους δύο χαμηλούς λόφους έξω από τα δυτικά τείχη της πόλης άλλαξε εντελώς τον χαρακτήρα της, αφού μετά την επικράτησή του ο Οκταβιανός σε ρωμαϊκή αποικία (Colonia Augusta Julia Philippensis). Έτσι, η πόλη μεγαλώνει και αναδεικνύεται σε οικονομικό, διοικητικό και καλλιτεχνικό κέντρο. Ένα άλλο σημαντικό γεγονός, όμως, έμελλε και πάλι να αλλάξει τη φυσιογνωμία της πόλης, η έλευση του αποστόλου Παύλου, ο οποίος ίδρυσε εδώ την πρώτη χριστιανική εκκλησία σε ευρωπαϊκό έδαφος το 49/50 μ.Χ. Η επικράτηση της νέας θρησκείας και η μεταφορά της πρωτεύουσας του ρωμαϊκού κράτους στην Κωνσταντινούπολη προσέδωσαν αίγλη στους Φιλίππους. Κατά τους παλαιохριστιανικούς χρόνους (4ος-6ος αι. μ.Χ.), ιδρύθηκαν στη θέση των ρωμαϊκών κτηρίων το συγκρότημα του Οκταγώνου με τον μητροπολιτικό ναό, αφιερωμένο στον απόστολο Παύλο, καθώς και τρεις μεγαλοπρεπείς βασιλικές.

Η πόλη αρχίζει να εγκαταλείπεται στα αρχές του 7ου αι. μ.Χ. εξαιτίας μεγάλων σεισμών και ολαβικών επιδρομών. Επιζεί στους βυζαντινούς χρόνους ως οχυρό φρούριο, ενώ η ερήμωσή της ολοκληρώνεται με την τουρκική κατάκτηση στα τέλη του 14ου αι. μ.Χ.

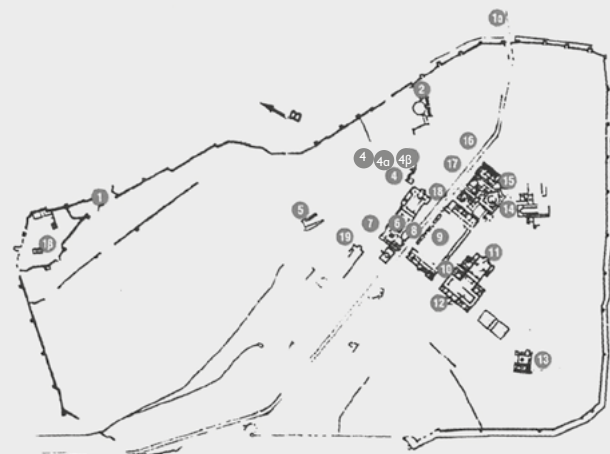
Η ανασκαφική έρευνα άρχισε στους Φιλίππους το 1914 από τη Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή. Μετά τον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο η Αρχαιολογική Υπηρεσία και η Αρχαιολογική Εταιρεία διενήργησαν συστηματικές ανασκαφές. Σήμερα, η Αρχαιολογική Υπηρεσία, το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και

Τhe ancient city of Philippi was built on the fringes of the marshes that occupied the south-east part of the plain of Drama. The first settlers were colonists from Thasos who were aware of the rich sources of precious metals, timber and agricultural products in the region and therefore founded the colony of Krenides in 360 BC. The new colony was soon threatened by the Thracians and in 356 BC sought the aid of Philip II, king of Macedonia. Discerning the economic and strategic importance of the city, Philip captured and fortified it and gave it his name: Philippi.

The city prospered greatly in the Hellenistic period, when it acquired its fortification walls, theatre, public buildings and private residences. The fact that the Via Egnatia passed through Philippi in the 1st c. BC made the city much more important and transformed it into a major centre of the region.

In 42 BC, the battle of Philippi, fought on the two low hills outside the west walls of the city, changed its character completely: after his victory, Octavian converted Philippi into a Roman colony (Colonia Augusta Julia Philippensis). The city expanded and developed into an economic, administrative and artistic centre. However, another important event was to change the personality of the city once again: the visit of St Paul the Apostle, who founded the first Christian church on European soil here in AD 49/50. The predominance of the new religion and the transfer of the capital of the Roman empire to Constantinople lent Philippi considerable lustre and reputation. In the Early Christian period (4th-6th c. AD), the Octagon complex was built on the site of Roman buildings, with the cathedral dedicated to St Paul and three magnificent basilicas.

The city began to be abandoned in the early 7th c. AD, as a result of major earthquakes and the Slav raids. It survived in the Byzantine period as a fort, but was finally completely desolated after the Turkish conquest in the late 14th c. AD.

1. Περιβόλος τειχιών, 4ος αι. π.Χ.-βυζαντινός χρόνος	1. City walls, 4th c. BC-Byzantine period
1α. Πύλη Νεάπολης, 4ος αι. π.Χ.	1a. Gate of Neapolis, 4th c. BC
1β. Ακρόπολη, 4ος αι. π.Χ.-βυζαντινός χρόνος	1β. Acropolis, 4th c. BC-Byzantine period
2. Θέατρο, 4ος αι. π.Χ.-ρωμαϊκός χρόνος	2. Theatre, 4th c. BC-Roman period
3. Ιερό Αρτέμιδος, ρωμαϊκός χρόνος	3. Sanctuary of Artemis, Roman period
4. Ιερό Σιλβανού, ρωμαϊκός χρόνος	4. Sanctuary of Silvanus, Roman period
4α. Τρίκογχο ιερό, ρωμαϊκός χρόνος	4a. Sanctuary with three niches, Roman period
4β. Ιερό Κυβέλης, ρωμαϊκός χρόνος	4β. Sanctuary of Cybele, Roman period
5. Ιερό αιγυπτιακών θεών, ρωμαϊκός χρόνος	5. Sanctuary of the Egyptian gods, Roman period
6. Βασιλική Α, παλαιохριστιανικός χρόνος (6ος αι. μ.Χ.)	6. Basilica A, Early Christian period (6th c. AD)
7. Ηρώον, 4ος αι. π.Χ.-ρωμαϊκός χρόνος	7. Heroon, 4th c. BC-Roman period
8. «Φυλακή» του αποστόλου Παύλου, ρωμαϊκο-βυζαντινός χρόνος	8. St Paul's «prison», Roman-Byzantine period
9. Αγορά, ρωμαϊκός χρόνος	9. Forum, Roman period
10. Εμπορική αγορά, ρωμαϊκός χρόνος	10. Commercial agora, Roman period
11. Βασιλική Β, παλαιохριστιανικός χρόνος (6ος αι. μ.Χ.)	11. Basilica B, Early Christian period (6th c. AD)
12. Παλαίστρα, ρωμαϊκός χρόνος	12. Palaestra, Roman period
13. Θέρμες - λέσχη, ρωμαϊκός χρόνος	13. Baths - club, Roman period
14. Οκτάγωνος ναός, παλαιохριστιανικός χρόνος (6ος αι. μ.Χ.)	14. Octagon church, Early Christian period (6th c. AD)
15. Ταφικό ηρώο, ελληνιστικός χρόνος (2ος αι. π.Χ.)	15. Funerary heroon, Hellenistic period (2nd c. BC)
16. Επισκοπείο, παλαιохριστιανικός χρόνος (6ος αι. μ.Χ.)	16. Bishop's residence, Early Christian period (6th c. AD)
17. Βαλανείο, παλαιохριστιανικός χρόνος (6ος αι. μ.Χ.)	17. Balneum (bath), Early Christian period (6th c. AD)
18. Εγνατία οδός, ρωμαϊκο-παλαιохριστιανικός χρόνος	18. Via Egnatia, Roman-Early Christian period
19. Βασιλική Γ, παλαιохριστιανικός χρόνος (6ος αι. μ.Χ.)	19. Basilica Γ, Early Christian period (6th c. AD)

η Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή συνεχίζουν την αρχαιολογική έρευνα. Τα ευρήματα των ανασκαφών φυλάσσονται στο Μουσείο των Φιλιππών.

Ο επισκέπτης φθάνει σήμερα στον αρχαιολογικό χώρο των Φιλιππών, στα δυτικά του Δημοτικού Διαμερίσματος Κρηνιδίων, ακολουθώντας την επαρχιακή οδό Καβάλας-Δράμας (15 χλμ. από την Καβάλα, 21 χλμ. από τη Δράμα).

Τα σημαντικότερα μνημεία και αρχιτεκτονικά σύνολα του αρχαιολογικού χώρου είναι:

Τα τείχη και η ακρόπολη. Τα τείχη ξεκινούν από την κορυφή του λόφου, όπου βρίσκεται η οχυρή ακρόπολη, και περικλείουν τους πρόποδες του και τμήμα της πεδιάδας (α΄ φάση: Φίλιππος Β΄, μέσα 4ου αι. π.Χ., β΄ φάση: Ιουστινιανός Α΄, 527-565 μ.Χ.). Στο εσωτερικό της ακρόπολης υπάρχει πύργος υποτροβιζαντινών χρόνων. Το συνολικό μήκος της περιμέτρου των τειχών φθάνει τα 3,5 χλμ.

Θέατρο. Χτίστηκε πιθανότατα από τον βασιλιά Φίλιππο Β΄ (γύρω στα μέσα του 4ου αι. π.Χ.). Τον 2ο και 3ο αι. μ.Χ. έγιναν σημαντικές αλλαγές και προσθήκες για να προσαρμοστεί η λειτουργία του στις ανάγκες των θεαμάτων της ρωμαϊκής εποχής.

Αγορά (Forum). Αποτελούσε το διοικητικό κέντρο των Φιλιππών στη ρωμαϊκή εποχή. Είναι ένα ενιαίο σχεδιασμένο συγκρότημα δημοσίων κτηρίων, που οργανώνονται γύρω από μια κεντρική πλατεία, με μνημειωδέστερα κτίσματα τον βορειοανατολικό και τον βορειοδυτικό ναό. Στα βόρεια της περνά ένας μεγάλος πλακοστρωμένος δρόμος, που έχει ταυτιστεί με την αρχαία Εγνατία οδό.

Παλαίστρα. Έχει καλυφθεί στο μεγαλύτερο τμήμα της από τη βασιλική Β. Περιελάμβανε περίστυλη κεντρική αυλή, δωμάτια και μικρό αμφιθέατρο. Ο καλύτερος διατηρημένος χώρος είναι οι βεσπασιανές (τουαλέτες) στη νοτιοανατολική γωνία του κτηρίου.

«Φυλακή» του αποστόλου Παύλου. Βρίσκεται στα νότια της βασιλικής Α. Σύμφωνα με την παράδοση πιστεύεται ότι στον χώρο αυτό φυλακίστηκε ο απόστολος Παύλος. Στην πραγματικότητα πρόκειται για μια ρωμαϊκή δεξαμενή ύδατος (κιστέρνα), η οποία αργότερα μετατράπηκε σε λατρευτικό χώρο.

Βασιλική Α. Μεγάλη τρίκλιτη βασιλική, διαστάσεων 130x50 μ., με εγκάρσιο κλίτος στην ανατολική πλευρά, τετράγωνο αίθριο, υπερώο πάνω από τα κλίτη και τον νάρθηκα και ιδιότυπη φιάλη. Χρονολογείται στα τέλη του 5ου αι. μ.Χ. Στο μεσαίο κλίτος διατηρούνται τμήματα της πολυτελούς πλακοστρωσης και μέρος του άμβωνα. Ιδιαίτερα εντυπωσιακές είναι οι τοιχογραφίες (μίμηση ορθομαρμάρωσης) του προθαλάμου του παρεκκλησίου.

Βασιλική Β. Τρίκλιτη βασιλική με νάρθηκα και προσκτίσματα στα βόρεια και νότια (φιάλη, διακονικό). Χρονολογείται γύρω στο 550 μ.Χ. Το σχεδόν τετράγωνο κεντρικό κλίτος καλυπτόταν με θόλο, ο οποίος στηριζόταν σε μεγάλους πεσσούς. Με δεύτερο θόλο στεγαζόταν το Ιερό Βήμα. Ο γλυπτός της διάκοσμος αντανάκλα κωνσταντινουπολίτικη επίδραση.

Βασιλική Γ. Μεγαλοπρεπής τρίκλιτη βασιλική με νάρθηκα και εγκάρσιο κλίτος, διπλό άμβωνα, πολυτελή μαρμαροθετήματα δαπέδου και πλούσιο γλυπτό και αρχιτεκτονικό διάκοσμο. Χρονολογείται στον 6ο αι. μ.Χ.

Οκτάγωνο. Το ολοκληρωμένο συγκρότημα του επισκοπικού ναού των Φιλιππών. Περιλαμβάνει τον οκτάγωνο ναό που παρουσιάζει τρεις οικοδομικές φάσεις (από τα τέλη του 4ου-αρχές του 5ου έως τα μέσα του 6ου αι. μ.Χ.) και χτίστηκε στη θέση ευκτήριου οίκου αφιερωμένου στον απόστολο Παύλο (αρχές του 4ου αι. μ.Χ.), ο οποίος ιδρύθηκε στη θέση υστεροελληνιστικού τάφου-ηρώου. Το συγκρότημα περιλαμβάνει ακόμη φιάλη, βαπτιστήριο, λουτρόνα, διώροφο επισκοπείο και μνημειακό πυλώνα προς την Εγνατία οδό.

Excavations were begun at Philippi by the French School of Archaeology in 1914. After the Second World War, the Archaeological Service and the Archaeological Society conducted systematic excavations there. At present, the Archaeological Service, the Aristotle University of Thessaloniki and the French School of Archaeology are continuing the archaeological investigation of the site. The finds from the excavations are housed in the Philippi Museum.

Visitors now approach the archaeological site of Philippi, to the west of the Krenides Municipal Region, by following the provincial Kavala-Drama road (15 km from Kavala 21 km from Drama).

The most important monuments in the archaeological site are:

Fortification walls and acropolis. The fortification walls run from the fortified acropolis on the summit of the hill, and enclose its foothills and part of the plain (first phase: Philip II, middle of the 4th c. BC, second phase: Justinian I, AD 527-565). Inside the acropolis there is a Late Byzantine tower. The total length of the enceinte is about 3.5 km.

Theatre. Probably built by king Philip II (about in the middle of the 4th c. BC). In the 2nd and 3rd c. AD it was considerably modified and extended to accommodate it to the requirements of the spectacles of the Roman period.

Forum. This was the administrative centre of Philippi in the Roman period. It is a complex of public buildings designed as a unit and organised around a central square, the most monumental structures being the temples at the north-east and north-west. To its north runs a wide paved street that has been identified with the ancient Via Egnatia.

Palaestra. The larger part of this is covered by Basilica B. It contained a central peristyle courtyard, rooms, and a small amphitheatre. The best-preserved room is the *Vespasianae* (toilet) at the south-east corner of the building.

St Paul's «prison». This lies to the south of Basilica A. According to tradition, St Paul is believed to have been imprisoned here. It is actually a Roman water cistern which was later converted into a place of worship.

Basilica A. Large three-aisled basilica measuring 130x50 m with a transept at the east end, a square atrium, a gallery above the side-aisles and the narthex, and an unusual font. It dates from the late 5th c. AD. In the central aisle, parts of the luxurious paved floor and a section of the pulpit are preserved. The wall-paintings imitating marble revetment in the vestibule of the side-chapel are very impressive.

Basilica B. Three-aisled basilica with a narthex and annexes on the north and south (font, *diakonikon*). It dates from about AD 550. The almost square central aisle was roofed by a dome supported on large pillars. A second dome covered the sanctuary. The sculptural decoration reflects Constantinopolitan influence.

Basilica Γ. Magnificent three-aisled basilica with a narthex and transept, a double pulpit, luxurious *opus sectile* floor and lavish sculptural and architectural decoration. It dates from the 6th c. AD.

Octagon. The general complex of the episcopal church of Philippi. It includes the octagon church, which has three building phases (from the late 4th-early 5th to the middle of the 6th c.) and was built on the site of a house of prayer dedicated to St Paul (early 4th c. AD), which was in turn erected on the site of a Late Hellenistic tomb-heroon. The complex also includes a font, baptistery, baths, a two-storey bishop's residence and a monumental gate on to the Via Egnatia.

ΦΙΛΙΠΠΟΙ

PHILIPPI

ΚΑΒΑΛΑ / KAVALA

i T: 2510 516251

ΚΕΙΜΕΝΑ: ΜΑΡΙΑ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ-ΠΑΤΕΡΑ
ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΤΑΠ, ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΕΥΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗ

TEXT: MARIA NIKOLAIDOU-PATERA
GENERAL SUPERVISION: ARF, PUBLICATIONS
DEPARTMENT
LAYOUT: EYV ELEUTHERIADI

ΜΝΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
MONUMENTS AND MUSEUMS OF GREECE
e-Ticketing system

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
HELLENIC REPUBLIC

Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού
Ministry of Culture and Sports

Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων
Archaeological Resources Fund

www.tap.gr